

Handläggare: Kerstin Kullberg
Telefon: 08 508 10 924

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
Sammanträde 2012-03-15

Översyn av ersättningssystem för hemtjänsten

Remiss från Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Marianne Snell
avdelningschef

Sammanfattning

År 2002 infördes kundvalet och det nuvarande ersättningssystemet för hemtjänstutförare. Sedan dess har hemtjänstutförarnas uppdrag förändrats då allt fler äldre med omfattande omvårdnadsinsatser bor kvar i ordinärt boende. För att inte riskera långsiktig negativ påvekan av verksamhetens kvalitet behöver stadens ersättningsnivåer höjas. Ett förslag på nytt ersättningssystem har tagits fram. Förslaget syftar till att säkerställa att den enskilde får de insatser som han/hon fått beviljade samt att ge förutsättningar för hemtjänst av god kvalitet. Förslaget baseras på att ersättning ges utifrån faktiskt antal utförda timmar. I timersättningen ingår även tid för resa/gångtid samt dokumentation. För detta krävs att ett elektroniskt tidsrapporteringsystem tas fram. Det nya ersättningssystemet beräknas tidigast kunna införas årsskiftet 2012/2013. I detta tjänsteutlåtande redovisar förvaltningen synpunkter på förslaget. Förvaltningen är i huvudsak positiv till äldrenämndens förslag.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreomsorgsavdelningen. Lokala pensionärsrådet har tagit del av förslaget 2012-03-05. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen 2012-03-06. Information har getts till landstinget.

Bakgrund

År 2002 infördes kundval inom hemtjänst och det nu gällande ersättningssystemet för hemtjänstutförare. Ersättningen är inte indexreglerad utan beslutas i samband med budget. Sedan 2002 då kundvalet infördes har hemtjänstutförarnas uppdrag förändrats på flera sätt – allt fler äldre med omfattande omvårdnadsinsatser bor kvar i ordinärt boende, primärvården har ett flertal aktörer vilket innebär ett utökat antal personer att samarbeta med, kravet på social dokumentation har stärkts. Flera hemtjänstutförare, såväl kommunala som privata, uppger att de har svårt att genomföra uppdraget utifrån nuvarande ersättning. Det finns indikatorer som visar att de äldre inte alltid får insatser i den omfattning som beviljats. Mot denna bakgrund har äldreförvaltningen fått i uppdrag från stadsledningskontoret att se över ersättningssystemet inom hemtjänst.

Det nuvarande ersättningssystemet till hemtjänstutförare baseras på det beräknade antal timmar som behövs för att utföra uppdraget. Det finns 17 ersättningsnivåer där nivå 1 (0–1,4tim) genererar 298,-/mån och nivå 17 (166,6–227,2 tim) ger 55 179,-/mån. Beviljad biståndsbedömd tid utöver 227,2 tim/mån ersätts med timersättning. Beloppen i ersättningsnivåerna utgår från en schablonmässigt framräknad timkostnad. För privata utförare utgår momskompensation om 2,5 %. Den biståndsbedömda tiden kan variera inom timintervallet utan att ersättningen höjs eller minskar. Detta innebär att den faktiska ersättningen per timme till utföraren varierar utifrån var i timintervallet den biståndsbedömda tiden ligger. Varje månad avvikelserapporterar utförarna ej utförd tid i förhållande till beställd tid. Inget avdrag görs då den ej utförda tiden ligger inom fastställd ersättningsnivå.

På uppdrag av äldreförvaltningen har konsultföretaget Ramböll gjort en översyn av stadens ersättningssystem. Enligt Rambölls beräkningar är den genomsnittliga timersättningen i Stockholms stad ca 296,-/tim. Jämfört med tio andra kommuner i länet var detta en lägre ersättningsnivå. Den genomsnittliga grundersättningen i de 10 jämförelsekommunerna var 321,-/tim. Därutöver kan ersättning för utförda insatser kväll och natt utgå. Rambölls slutsats var att stadens ersättningsnivåer för hemtjänst bör höjas. I annat fall finns risk för långsiktig negativ påverkan av verksamhetens kvalitet.

Äldreförvaltningens förslag till nytt ersättningssystem

Förslagets syfte är att säkerställa att den enskilde får de insatser som han/hon fått beviljade samt att ge förutsättningar för hemtjänst av god kvalitet. Det föreslagna systemet som baseras på antal utförda timmar korrelerar med det nya systemet för den enskildes avgifter. I detta system reduceras avgiften den enskilde betalar i de fall inte alla timmar utförts. För att detta ska vara genomförbart krävs att möjlighet finns att följa upp hur många timmar som faktiskt har utförts.

Förslaget innebär i korthet följande:

- Ersättning utgår per utförd timme för insatser som utförs dag, kväll och helg. I ersättningen ingår kostnader för kringtid såsom gång/restid, tid för dokumentation, övrig personaltid.

- Ersättning för insatser nattetid ersätts per utförd insats.
- För larm hos kunder i ordinärt boende införs en fast månadsersättning vilket innebär att ingen särskild ersättning utgår för utförda larminsatser.
- Tiden hos den enskilde ska dokumenteras elektroniskt och rapporteras till stadens verksamhetssystem för att utbetalning ska ske.
- Ersättning vid oplanerad frånvaro, t.ex. vid sjukhusvistelse utgår för den tid som skulle ha utförts under max 5 kalenderdagar. Detta förutsatt att utföraren inte informerats minst 2 dagar innan frånvaron.
- Utföraren kan inte rapportera mer tid än vad som beställts. Om den utförda tiden skulle överskrida vad som beställts måste detta godkännas av ansvarig biståndshandläggare.

Föreslagna ersättningsbelopp:

Insatstyp	Ersättningsbelopp	
	Egen regi	Privat regi
Insats i ordinärt boende dag, kväll, helg	351:-/timme	360:-/ timme*
Insats i ordinärt boende natt	178:-/insats	182:-/insats*
Fast månadsersättning per larmkund i ordinärt boende	134:-/mån	137:-/månad *

*Privat regi momscompensation 2,5 %.

Förutsättningar för att det nya ersättningssystemet ska införas:

- Personalens kompetens och erfarenhet är en viktig faktor för god kvalitet inom äldreomsorgen. Med den nya ersättningen menar äldreförvaltningen att högre krav kan ställas på personalens utbildningsnivå och yrkeserfarenhet vid revidering av förfrågningsunderlaget för hemtjänst.
- En förutsättning för det nya ersättningssystemet är att utförarna ska kunna rapportera in utförd tid elektroniskt. För att detta ska vara möjligt krävs framtagning av en teknisk lösning samt att vissa förändringar behöver göras i befintligt rapporteringssystem, Paraplysystemet.

Det nya ersättningssystemet beräknas tidigast kunna införas vid årsskiftet 2012/2013. I budget för 2012 har staden aviserat 5 % höjning av hemtjänstersättningen genom att ersättningen höjs med 2,5 % samt att ytterligare 65 mnkr har reserverats för införande av nytt ersättningssystem. Då det nya ersättningssystemet inte beräknas kunna införas förrän tidigast januari 2013 blir höjningen för 2012 endast 2,5 %. Utifrån äldreförvaltningens beräkningar täcker denna höjning inte verksamheternas pris- och löneökningar. Äldreförvaltningens uppfattning är att de medel som reserverats för 2012 i centrala medelsreserven för ett nytt ersättningssystem bör fördelas på nuvarande ersättningsnivåer i avstämningsärendet 2012.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen välkomnar den översyn av ersättningssystemet som har genomförts och ser i huvudsak positivt på det i remissen framlagda förslaget på ett nytt ersättningssystem. Stora förändringar har skett vad gäller hemtjänstens

förutsättningar med bland annat utökade krav på social dokumentation och ett utökat antal samarbetspartners inom primärvården.

Det framtagna förslaget för nytt ersättningssystem är tydligt och lätt att förstå. Förvaltningens uppfattning är att systemet bättre motsvarar de utökade krav som idag ställs på hemtjänsten. Ersättningssystemet bör i kombination med det föreslagna elektroniska systemet för tidsregistrering öka säkerställandet av att de insatser som den enskilde fått beviljade även utförs.

Förvaltningen ser positivt på att det nya ersättningssystemet koordineras med förslaget om nytt avgiftssystem för den enskilde då detta innebär att den enskilde endast kommer att betala för antalet timmar då hjälp erhållits. Det nya avgiftssystemet kommer att bli lättare att förklara och förstå för den enskilde jämfört med dagens nivåsystem då en icke utförd insats inte alltid innebär reducerad avgift för den enskilde.

Ersättningen i det nya ersättningssystemet planeras täcka kringkostnader såsom gång/restid och dokumentation. Förvaltningen har dock svårt att ta ställning till om de föreslagna timersättningarna är rimliga.

Ersättning för insatser nattetid förslås utgå per insats istället för per timme. Förvaltningen har ingenting att erinra mot detta. Förvaltningen menar att ersättningen för trygghetsinsatser nattetid framöver kan behöva uppdateras då ny trygghetsskapande teknik sannolikt kommer att utvecklas för att möta upp den enskildes behov av nattlig tillsyn och trygghet.

I kostnadsberäkningarna som äldreförvaltningen gjort utifrån det föreslagna ersättningssystemet har antagits att 81 % av den beställda tiden kommer att utförarrapporteras och därmed generera ersättning till utförarna. När det gäller nattinsatser har det antagits att 90 % av de beviljade insatserna kommer att utföras. I budget för 2012 har 65 mnkr reserverats för att täcka de kostnadsökningar som det nya ersättningssystemet beräknas kosta både inom äldreförvaltningen och inom omsorgen om personer med funktionshinder. Förvaltningen förslår att medel reserveras så att stadsdelsnämnden får full kompensation för de kostnadsökningar som det föreslagna systemet kan komma att innebära.

Bilagor

1. Äldreförvaltningen förslag – remiss från KS